

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . K 26.—
za en mesec " 2:20
za Nemčijo celoletno . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . K 24.—
za en mesec " 2.—
V opravi prejema mesecno . . 1:70

Sobotna izdaja:

Za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . 12.—

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vracajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74 —

Upravnštvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosa.-hero. št. 7563. — Upravnškega telefona št. 183.

Današnja številka obsega 6 strani.

Občni zbor slovenskega političnega in gospodarskega društva za Koroško.

V četrtek se je vršil v Celovcu občni zbor slovenskega političnega in gospodarskega društva za Koroško. Kljub neugodnemu dnevu — radi krasnega vremena so imeli ljudje doma mnogo dela, tudi je bil ravno poprej v Celovcu velik semenj in radi tega ljudem ni bilo lahko dvakrat zaporedoma priti v mesto in tudi za duhovnike je bil dan jako neugoden — se je zbral vendor povoljno število udeležencev. Povprečno jih je bilo v dvorani čez sto, najmanjša udeležba je pa znašala 83. Načrtoči so bili zastopniki iz cele Koroške.

Nekoliko po enajsti uri je otvoril zborovanje predsednik društva gospod dr. Janko Brejc ter poročal na kratko o delovanju društva in sploh o položaju koroških Slovencev v preteklem letu. Pozdravil je vse navzoče, predstavil zastopnika slovensko-hrvaškega kluba, predsednika »Slovenske Straže« gospoda profesorja Jarca in povedal z obžalovanjem, da je brzojavil poslanec Grafenauer z Dunaja, da ne more priti na zborovanje, ker mora istega dne biti z drugimi slovenskimi poslanci pri železniškem ministru radi neznosnih železniških razmer.

Nato je prešel k poročilu o dogodkih zadnjega leta.

Letošnje leto je bilo velepomembno, morda celo najvažnejše izmed vseh 23 let, kar društvo obstoji. Bilo je polno dela, trpljenja, neuspehov, a tudi zmag. Narodno delovanje je bilo intenzivno, toda tiho, skrito, brez hrušča — delovalo se je na vseh poljih. Obrnilo se ni nikjer na bolje, to je res; toda eno je treba poudariti: Nemci ne gonijo več stare pesmi, da so koroški Slovenci zadovoljni s svojo usodo in se nič ne pritožujejo. Dosej so vedno zatrjevali, da je ljudstvo tiho in zadovoljno, hujščajo je samo nekateri hujščari. Zdaj je pa ta pesem prenehala. V pretečenem letu so se Nemci sklicevali samo še na svojo moč: Sic volo, sic jubeo. Mi imamo moč v rokah in hočemo tako imeti. To je sedaj še edini njihov razlog. To je za Slovence velik moralen uspeh in veliko zadoščenje.

Praktično pa vlada izključno še vedno in povsod staro krvica.

Pri železnicah se je obrnilo še na slabše. V Celovcu se seveda še neprehomoma nadaljujejo stari škandali. Sedaj so začeli pa tudi že po Rožu uradniki uganjati enake škandale. Tudi konduktorji so prenehali izklicavati imena postaj v slovenskem jeziku. Ko se je društvo po svojem predsedniku pritožilo pri koroškem deželnem predsedniku zoper to najnovejše kršenje slovenskih pravic, je poročalo železniško ravnateljstvo na deželnem predsedništvu, da se izklicujejo imena postaj v obeh deželnih jezikih. Železniško ravnateljstvo je torej uradno poročalo na deželnem predsedništvu neresnico. Samo, ako kak popotnik izrečno zahteva, zakliče konduktorime postaje tudi po slovensko, drugače pa samo po nemško. Vendor toliko sledi iz tega poročila, da ravnateljstvo priznava, da imajo Slovenci pravico zahtevati da se kliče tudi po slovensko.

Tudi v šolskem vprašanju ni nobenega koraka na bolje, raje še slabše.

Imamo razsodbe najvišjega sodišča glede šol na Strojni, v Šent Danielu, v Vogrjah, v Šent Janžu. Ministrstvo je izdalo tozadevne odredbe, toda deželni šolski svet in deželni odbor štrajkata zoper najvišje sodišče in ministrstvo. Ako pojde tako dalje, bo Avstrija kmalu tam, kjer jo hočejo imeti anarhisti. To je neizrečen škandal, da si upa podrejena oblast štrajkati zoper razsodbe in odredbe najvišje oblasti. Ko se je v Trstu magistrat, ki je obenem za Trst in okolico tudi deželni šolski svet, za peščico Nemcev branil upeljati v Trstu nemške šole, se je osrednja vlada takoj zganila in za peščico nemških otrok ustanovala v Trstu državne ljudske šole. Za 120.000 koroških Slovencev se pa vlada ne zmeni in niti ne sili, da bi podrejene oblasti izvrševala postave in odredbe. Toda mi te stvari ne bomo pustili pri miru in bomo gnali naprej. Sedaj ni treba nič drugega, kakor da vlada pošle svojega eksekutorja in prisili deželni šolski svet k pokorščini. Toda vlada je imenovala kot svoje zastopnike v deželni šolski svet najhujše nemške nacionalce, ki glasujejo vedno s privrženci nemškega narodnega sve-

ta, potem se pa izgovarja novi deželnih predsednik baron Fries - Skene: Ne morem pomagati. Saj nimam večine v deželnem šolskem svetu. Predsednik slovenskega političnega društva mu je odgovoril pri neki priliki: Ekscelencia! Pa se pustite preglasovati. Bomo videli, koliko časa bodo lastni uradniki zamogli majorizirati svojega šefa. — Vladni zaupniki glasujejo vedno zoper vlado in vlada to mirno tripi. Naj bi vlada poslala druge zaupnike v deželini šolski svet . . . (Klic: To se ne bo nikdar zgodilo!) Morda ste vi dober prerok! (Veselost po dvorani.) Slovenci nimajo v koroškem deželnem šolskem svetu nobenega predstavitelja.

Naravnost vnebovijoče je, kako se postopa s slovenskimi učitelji. V celovško učiteljišče ne sprejmejo nobenega slovenskega kandidata več. Slovenske učitelje prestavlajo v trdo nemške kraje in jih zatorijo. Iznašli so nov sistem prestavljanja učiteljev »aus Dienstrücksichten«.

Pri sodnihah gre vedno po starem, oziroma vedno slabše. Pravica ima za nas Slovence samo meč in zavezane oči.

Pri politični upravini niti in tinega Slovenia. Okrajna glavarja v Celovcu in v Beljaku sta naša principiela in zagrizena nasprotnika.

Pri agrarnih operacijah, ki so za koroškega kmeta velike važnosti, ni nobenega slovenščine zmožnega uradnika. Gospodje morajo hoditi po deželi okrog kmetov, a se ne morejo z njimi razumeti. S pritožbo smo dosegli toliko, da se nam je obljudilo, da bo agrarno operacijo spremil vedno en političen uradnik, zmožen slovenskega jezika. Torej morajo davkoplačevalci plačevati še tega uradnika, ki bi bil popolnoma nepotreben, ako bi gospodje od agrarne operacije imeli za svojo službo potrebno jezikovno zmožnost.

Spremenil se je šef deželne vladne, razmere se pa niso nikjer spremenile na bolje. Raje še poslabšale. Na novega deželnega predsednika nismo stavili mnogo upov, vendor pa moramo priznati, da smo razočarani. Razočarani so pa tudi nemški nacionalci, ki niso pričakovali, da bo novi predsednik tako njim šel na roko in z njimi koketal. Pa tudi drugi, višji gospodje so že razočarani, ki so pač pričakovali, da bo Fries-Skene drugače izvrševal svo-

jo službo in skušal napraviti red v koroškem vilajetu. Hein je bil brutalen človek, ki nas je odkrito sovražil in tega ni tajil, Fries-Skene je pa mož lepih oblik in lepih besed, ki reprezentira, a ne vlada. Mož je podoben vražarici iz srednjih vekov, ki bolezen zagovarja, mesto da bi vzela nož in vrezala v telo. Koroški deželnih predsednik lepo pričovarja hudiču, naj gre z lepa iz telese, ko pa hudič ne mara iti, reče: noče, torej ne morem pomagati.

V enem oziru se je pod novim deželnim predsednikom obrnilo celo znatno na slabše: Hein je bil naš odkrit nasprotnik in popolnoma udinjan nemškim nacionalcem, vendor vsaj oficielno ni priznal nemškega veta. Sedanji deželnih predsednik pa oficielno priznava nemški veto. To je za nas važen obrat na slabše. Mož se pogaja, kjer je že razsojen, se laska, koketira, kjer bi moral udariti. Mislim, da lahko sklene nemo račune nad njim. Za svojega intimusa in zaupnika si je izbral nekega znanega političnega uradnika, principielnega in zagrizenega nasprotnika Slovencev.

Nemški nacionalci so se poprijeli umazanega sredstva, da natolcujejo in sunčičijo naš patriotizem. Zoper to natolceanje protestiram najodločnejše. Lueger je nekoč rekel: najboljši avstrijski patriot je papirnat goldinar, zato, ker nima onstran mej naše države nobeno veljave. Ako ga pošlje ven, se vrne takoj zopet nazaj. Mi Slovenci smo ravno tako, kot ta papirnat goldinar. Vsa naša veljava je v mejah naše države. Nemci imajo brate v nemški državi in radi tega skilijo odprt čez mejo pod nemško pikelhaubo. Mi smo resnični avstrijski patrioti s srcem in z razumom, ker ne maramo priti niti pod Nemčijo, niti pod Italijo. Kaki avstrijski patriotje so pa naši Nemci, to se je pokazalo zopet povodom takozvanih lipskih slavnosti. Pela se je Wacht am Rein, klicalo Heil Kaiser Wilhelm, Heil Alldutschland. Mi želimo, da bi bila Avstrija močna in neodvisna, zlasti tudi od Nemčije. Radi tega smo vedno za vse vojaške zahteve in radi tudi prenašamo tozadevna bremena. Kdo reče A, mora reči tudi B. Nemcem je pa vseeno, kako je z Avstrijo. Pravzaprav jim je še ljubše, da je naša država slaba in tako odvisna od Nemčije. Lipske slavnosti so prenaredili v vsenem-

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovil dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

»Povem vam odkritosčeno, batjuška, da je njegovo upravno delovanje podvrženo samo naši sodbi . . . njegova politika pa orožnikom, ti so pa dali o njem pohvalno izpričevalo.«

»Ker se ž njimi druži,« zamrmral je pop.

»Najbolje storite, batjuška, ako se ne vtikate v poslovanje upravne oblasti . . . in dobro vam svetujem, prevdarite to.«

»Ubogati hočem vaš svet . . . Še danes pojdem h glavarju, da bi s svojo oblastjo podprt pobiranje darov za spomenik.«

»Vem, vem . . . to vam bo prineslo slave in glavar bo storil, kar je v njegovi moči.«

»V vsakem slučaju bi prosil za vaše pokroviteljstvo v tej zadevi . . . Ne prosil bi, ako bi bil glavar na primer Foma Aleksandrovič Molčanov, toda ker je tako slaboten in nenaklonjen . . .«

»Batjuška,« prekinil ga je z ostrom glasom Krestnikov, »glavar je tukaj po pooblastilu in volji gubernatorja, mo-

jega ujca, in vi vendor ne boste kritikovali tako visoke osebe.«

»Oprostite, pozabil sem.«

»Naj se to ne ponovi, batjuška, nezadovoljnih in puntarskih ljudi imamo dovolj v tem kraju, ali hočete še povečati njihovo število? . . . Hm . . . zdi se mi, da ste povedali že vse?«

»Bilo bi še to in ono, toda vas ne maram zadrževati . . . Hvala za križ in cerkev . . . že grem.«

»Na milo svidjenje, batjuška.«

»A, ta pasji sin,« je premislil pop z bridkostjo, »ni dovolil niti besede čez glavarja . . . sprejel me je kot obtoženca . . . vsi so enaki . . . samo Foma Aleksandrovič,« je vzduhnil in šel k njemu na obed.

Ko mu je povedal podrobnosti svojega pogovora s Krestnikom, je rekel gospodar mračno:

»Zopet se je norca naredil ta pasji sin, on je premeten. A jaz sem mislil, da si na križu in cerkvi zlomi vrat . . . Zoper njega nič ne opravite, Mihail Vladislavovič.«

»Hm . . . Bog vedi . . . samo zberite dejstva, pojdem sam k arhijereju, a on je menda močnejši.«

»Dejstva se dobe, to je še najlažje. A preiskava, to je glavno. pride kdo iz naše gubernatorske pisarne . . . pa je prost. Ako bi morda poslali koga od generalgubernatorja, potem bi prepadel.«

»Tudi to povem,« je rekел batjuška. »Hm . . . to je vaša stvar, ne moja. On veleva, jaz poslušam, pa je red . . . toda nagaja vam in ne odpusti, da ste pisali poročilo zoper njega.«

»Pod plaščem arhijereja se me ne drzne dotakniti . . . in rekел sem si že sam pri sebi: on ali jaz bo v kraju. Z župnije me more odstraniti samo arhijer, a jaz posedujem njegovo milost in služim verno pravoslavni cerkv.«

»Oj, vi ga ne odstranite, zagotovim vas, Mihail Vladislavovič,« ga je utrjeval v uporu gospodar.

»Vi me še ne poznate,« je izpregorovil pop zamolklo, »ne umaknem se, ako sem se odločil za kaj.«

»Jaz vam pa povem, da dokler je za njim Natalja Fjodorovna . . . bom gotovo jaz preje izgubil službo. Vas prestatijo, on pa ostane.«

»Bomo videli, Foma Aleksandrovič, dam vam besedo, da v enem letu ne bo po njem več sledi.«

V tem je vstopil stražnik, salutiral in oddal započateno pismo.

»Od koga?«

»Iz glavarjeve pisarne.«

»Dobro! Pojd!«

Cital je, a čelo se mu je grbančilo vedno groznejše, končal je, vrgel papir na mizo in udaril s pestjo:

»Ah, podlež, huncvet, pasji sin! Sam je pobral denarje, meni pa veli pobirati ogenj iz žrjavice!«

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za večkrat primeren popust.

Poročna oznalja, zavale, osnutnica itd.;
enostolpna petitrsta po 18 v.

Poslano:
enostolpna petitrsta po 30 v.
izhaja vsak dan, izvenči ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

»Kaj se je zgodilo, Foma Aleksandrovič?«

»Zdaj pa imate z vašim križem,« se je nasmejal strupeno, »trudili ste se, tožili, pisali . . . jaz sem pa padel notri.«

»Kaj takega?«

»Ste radovedni, batjuška?« se je ponorčeval. »Torej poslušajteovelje tega podleža.«

Razvil je zmečkani papir in čital:

»

ške ali pravzaprav v pruske slavnosti, dasiravno so bitko odločili slovenski vojaki, med tem ko je skoraj polovica Nemcev stala na francoski strani. Potem se je pa Dobernik še predbrnil v državnem zboru vprašati ministra, zakaj ni vojaštvo smelo delati štafaže pri teh prusofilskih slavnostih. To bi bilo lepo, da bi naši slovenski fantje v cesarskih uniformah asistirali pri veleizdajniških govorih nemških nacionalcev. Dobernik je v svojem govoru trdil, da je lipsko slavlje pripredel deželnemu glavarju. Doma so pa Nemci trdili, da prirejajo slavnost nemška napadovalna društva: Südmarka in Schulverein. Hvaležni smo Doberniku, da nam je odkril to skrivnost, da nemška društva prirejajo veleizdajniške slavnosti pod pokroviteljstvom deželnega glavarja.

Dva važna dogodka ima zaznamovati naše društvo letošnje leto: Nastop na katoliškem shodu v Ljubljani in pa konjigo: Vilajet Kärnten. Na katoliškem shodu je imel predsednik političnega društva slavnostni govor in s tem je slovenski narod dokumentiral, kakšno važnost pripisuje koroškemu slovenskemu vprašanju. Knjiga Vilajet Kärnten je velikega pomena in je že vzbudila splošno pozornost. Nemci si o nji ne upajo napisati niti besedice.

Važno zmago smo izvojevali ravnomer pred državnim sodiščem v zadevi občinskih volitev v Pliberku. Značilno je, da je deželna vlada navajala po svojem zastopniku popolnoma zlagano dejstvo, trdila je namreč, da je prejšnji župan, ki je bil odločno slovenski mož in izvoljen v hudem boju proti nemškemu nacionalcem, upeljal v občino nemško uradovanje. Deželna vlada je bila pač nalagana od celovškega okrajnega glavarstva. Znana razsodba državnega sodišča je bila prva klofuta deželnih vlad. Sledile bodo še druge.

Spošno je naša bilanca: Mi gremo naprej!

Nato se je oglasil k besedi profesor Jarc. Govoril je najprej o splošnem političnem položaju. Potem je prešel na jugoslovansko vprašanje. Poudaril je, da mi Slovenci kot državni narod imamo pravico kritizirati. Nato je pa pričel izvrševati ostro kritiko avstrijskega državnega sistema in dualizma. Omenil je odvisnost Avstrije od Nemčije in od Italije. Naša odvisnost od Nemčije nam škoduje neizmerno v gospodarskem in političnem oziru, kar je predavatelj dokazal s številnimi podatki in številkami. Nato je prešel na slovenske politične razmere, opisal delovanje slovensko-hrvaškega kluba v državnem zboru in slednjici pričel grajati nezorne koroške razmere. Grafenauer je imenoval Koroško popolnoma pravilno »vilajet«, kajti v turških vilajetih je državna oblast bolj pravična, kot pa na Koroškem. Toda tudi koroške razmere se morajo spremeniti. Treba samo vztrajnega dela. V nas je volja do življenja, torej tudi volja do dela!

»Ah, vi Galičan! Ah, vi Vladislavovič!« se je smejal z žgočo brdkostjo. »Tako se vidi, da vi niste naš, niste Rus, ampak sin poljskega Vladislava. Prevadite vendar, kaj piše ta pasji sin?« In pričel je šteti na svojih velikih, umazanih prstih. »Prvič, ne smem preiskavati; drugič ne smem zaslišavati osumljencev; tretjič rahlo z ljudmi; četrtyč ne dražiti verskega čuvstva ljudstva ... in ne dobiti kopejke, to ni samo petič, ampak — kakor da bi odsekal celo roko.«

»Hm ... to je res,« je bleknil pop.

»In pomislite, da nobeden kmet ne gane s prstom, to vem ... Stražnikom pa ne morem zapovedati, ker imajo pravico odreči, torej jih morem pregoroviti samo s prošnjo.«

»Nekdaj je bilo pa tako lahko odstraniti ne samo križ, ampak celo kapelico, tako sem slišal.«

»Poprej je bila cela dežela izročena popolnoma nam na milost. Tolci, reži, žgi, obešaj, samo da boš vpeljal pravoslavje; zdaj je pa pravoslavje utrjeno in veljajo naše postave, »zvod zakonov«, razumete?«

»Seveda, toda ako se dvigajo uporniki?« je začel pop počasi.

»Vi ste tepec, batjuška! Mi, ki smo tukaj, vemo za upornike, toda gospodje v Peterburgu poznajo samo pravoslavne, tako je napisano in tako mora biti.«

»Razumem. Torej pa pojdiva skupaj v Tesno; pridite k meni.«

»Danes ne grem, si moram izbrati stražnikov. K vam ne pojdem, čemu bi vas objedal, saj je za to katoliški župnik. Samo naznanite mu, da se bom nastanil pri njem.«

»Dobro, Foma Aleksandrovič.«

(Dalje.)

»Zvod zakonov« se imenuje zbirka ruskih postav.

Burno ploskanje navzočih je zaključilo to predavanje.

Potem je društveni tajnik in blagajnik dr. Rožič poročal o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Sledila je volitev odbora in predsednika. Dosedanji predsednik dr. Brejc se je zahvalil za izkazano mu zaupanje v starem letu ter predlagal, da naj izvolijo sedaj novega predsednika, češ, naj še kdo drug poskus, kako se na Koroškem vodi politika. Njegov predlog je pa zadel na odločen protest zborovalcev. Župnik Arnuž je predlagal, naj se izrazi dr. Brejc popolno zaupanje ter se ga ponovno s ploskanjem voli za predsednika. Monsignor Podgorc je dodal, da je to premalo. Mi mu moramo pri ti priliki izraziti našo globoko hvaležnost in udanost za njegovo neumorno in požrtvovalno delo ter ga prositi, da zopet prevzame to breme.

Nato je bil zopet soglasno izvoljen za predsednika dr. Brejc in tudi odbor je bil izvoljen stari, dasiravno so nekateri odborniki odklanjali ponujano jim breme.

Pri debati so se stavili razni predlogi in resolucije. Dr. Cukala je predlagal, naj se društvo bolj zanima zlasti tudi za Zgornje Koroško, kjer se doslej ni delalo skoraj ničesar. Dr. Brejc odgovarja, da je silno vesel, da je izšla od somišljenikov, bivajočih na Zgornjem Koroškem, tozadevna iniciativa. Vodstvo društva ne more samo vedno dajati inicijative, ker ne pozna vedno krajevnih razmer. Zgodilo se je, da stan in Grafenauer imela shod na Zgornjem Koroškem, a so prišli samo trije poslušalci. Slednji so bili vun vrženi iz prostora, in ko so šli v drugo sobo, sta ostala samo še dva poslušalca. A šestih je bil eden naš politični nasprotnik, ki je sam prišel Grafenauerja nekaj »fehtat«. (Klic: 500 jih imate, če pride!)

Cukalova resolucija je bila sprejeta.

Zupnik Dobrovč predlaga resolucijo, s katero se protestira zoper veleizdajniško natolceanje, s katerim se obkladajo naši pristaši. Tudi pri njem v Črni je žandar celo po župnišču stikal z veleizdajalcem, ko je pa bila cesarska maša, ni žandar niti prišel k maši.

Dalje so se dajali nasveti in predlagala resolucija v zadevi narodnega sklada, občinskega katastra, sprememb volilnih okrajev itd. Debato je vodil jako spremno monsignor Podgorc, ki je večkrat dodal tehtne misli.

Shod zaupnikov S. L. S.

Danes dopoldne se je vršil v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani shod zaupnikov S. L. S. iz cele Kranjske. Shod, ki je bil sijajno obiskan in ki se ga je udeležilo do 1000 zaupnikov S. L. S. iz vseh krajev dežele, je otvoril deželni glavar dr. Šusteršič, ki je prisrčno pozdravil navzoče. Nato se je na predlog drž. poslanca Jos. Gostinčarja izvolil soglasno za predsednika zborovanju bivši dež. poslanec in primarji dr. Gregorič, ki se je zahvalil za izkazano zaupanje in povdral, da je naša S. L. S. v zadnjih šestih letih močno korakala naprej v korist ljudstva, vsled česar je upravičena nadeja, da bo na podlagi teh predpogojev tudi v bodočnosti delovala za koristi slovenskega ljudstva. Treba pa je, da se v bočni volilni dobi poveri zaupanje takim možem, ki bodo tudi v stanu zastopati ljudske koristi.

Na predlog dežel. glavarja dr. Šusteršiča so se nato izvolili soglasno trije podpredsedniki zborovanju in sicer: iz Notranjskega župan Svetičič iz Sp. Idrije, iz Dolnjega bivši belokranjski dež. poslanec Matjašič, iz Gorenjskega župan Finžgar iz Breznice.

Poročilo vodstva S. L. S.

Nato je govoril

dežel. glavar dr. Šusteršič:

Slavni zbor! Moje poročilo ne bo dolgo, kajti delovanje S. L. S. ste vi gg. zaupniki zasedovali, odkar smo bili zadnjikrat skupaj, kajti vršilo se je v javnosti in nobenega dvoma ni, da je S. L. S. delovala veliko, zelo veliko. (Pritisovanje.)

Stojimo v volilni borbi in tu velja ena sama beseda, ki označuje ves politični položaj in ki se glasi: »Vojnska je! Zmagati moramo! Mi moramo zmagati in premagati vse naše nasprotnike, to zahteva od nas interes celokupnega slovenskega naroda in interes dežele Kranjske. (Burno pritisovanje.) Pravim, to zahteva interes celokupnega naroda, kajti na te volitve ne gleda samo narod na Kranjskem, ampak narod vseh slovenskih dežel, vseh jugo-

slovenskih dežel, da, cela javnost v naši državi.

Tukaj na Kranjskem je jedro V. L. S., tu je tekla zibelka V. L. S., tukaj se je ustavnila V. L. S. in od tukaj so izšli prvi žarki ljudskega probujenja. Zato, prijatelji moji, je naša zmaga, zmaga vesoljnega slovensko hrvaškega ljudstva. Pokazati moramo, da smo vši Slovenci edini, ena stranka, in kar je zoper nas, da so samo klavrnji odpadki (Burno odobravanje.)

Ne gre se samo za to, da bi obdržali, kar smo imeli, mi moramo pregnati tudi sovražnika iz starih njegovih postojank, iz mest in trgov. Na starih liberalnih trdnjavah in liberalnih kulah mora ponočno zaplapati zmagoslavna zastava S. L. S. Potem bo svet videl da slovensko ljudstvo ve, kaj hoče, da ima želeno energijo, da izpelje, kar hoče. Sovražnik mora videti, da pozicija S. L. S. ni omajana, ampak, da se je ponosno utrdila. To moramo pokazati ker skušajo nasprotniki pred širšim svetom, ki ne pozna kranjskih razmer, vplivati z lažmi da S. L. S. ni več tako trdna, kot je bila. Za odločilen boj se gre, in pokazati moramo nasprotniku trdo svojo pest. (Odobravanje.)

Volitve so boj in v volilni borbi ne sme odločati osebno prijateljstvo ali osebnega mržnja, temveč samo ljubezen za veliko skupno stvar našega ljudstva. (Živahnoprityjevanje.) S. L. S. mora zmagati zaradi slovenskega naroda samega, zaradi njegovega ugleda v državi, v središču — na cesarskem Dunaju. Mi moramo pokazati, da nobena liberalna laž in nobena liberalna tinta ni v stanu omajati naše vrste in armade. (Odobravanje.)

Veliki uspehi ne dozorijo v 24 urah, zorijo pa, ako velike stranke pokažejo, da želijo biti potrpežljive. Tudi veliki uspehi bodo prišli, a edini moramo ostati. Liberalni agitatorji, ki že sedaj letajo okoli, vpijejo, da morajo razbiti in razdrobiti S. L. S. Vprašam vas pa, kdaj je kaj dobrega prišlo iz rodbine, kjer se prepričajo oči in sinovi? Kar je slabo za hišo, je tudi slabo za stranko. Mi moramo zmagati, da pokažemo nerazrušljivo slogo in moč S. L. S. (Odobravanje.)

Vi ste, spoštovani zaupniki, zasedovali delo S. L. S. v deželnem zboru skozi zadnjih pet let, brali ste knjige »Dejanja govore« in »Poročilo deželnega odbora«. In zdaj vas vprašam, ali je pošten človek v deželi, ki me bi rekel: Dobro so delali, prav so delali. (Klic: Ne! — Odobravanje.)

To delo zadnjih let je treba nadaljevati. Res je, da se je v teh petih letih več storilo kot prej v 30 letih. In vendar, koliko je še ostalo dela, kako majhen del tega, kar bi še radi, smo izvršili. To pa zato, ker je človeška moč omejena, ker se ne morejo vsi potrebeni vodovodni ceste in postave izvršiti naenkrat, ker je to težavno delo, pri katerem je treba mnogo študirati in se ne sme misliti samo na sedanjost, temveč tudi na prihodnost. (Odobravanje.) Prijatelji! Ko stopamo zopet pred vas, pravimo: Dajte nam priliko, da nadaljujemo svoje delo!

Oseba so postranska stvar. Jaz sem načelnik stranke. Ako sem, potem nekaj pomenim, ako pa po vaši volji nisem več, potem pomenim ravnolikokot vsak izmed vas. Ne mislite, da so osebe glavna stvar, ampak stranka je glavna stvar. Ne smete gledati na to, ali se komu ta kandidat ali oni ne dopade, saj se ne gre za ženitev. (Smeh.) Odkrito priznam, da imam tudi jaz veliko napak in marsikomu se ne dopadem tako kot bi rad. (Smeh.) Kdo pa je na svetu brez napak? Ne gre se za to, ali se kandidat komu bolje ali slabše dopade, temveč gre se za to, da se voli stranko, ker edino stranka lahko kaj naredi, ne pa posamezna oseba. (Pritisovanje.)

Liberalka stranka se je ponašala v deželnem zboru z 11 poslanci in med njimi so bili, kar moram priznati, tudi razboriti možje. In koliko so šteli v deželnem zboru? (Klic: Nič!) Nič! Zato, ker je ljudstvo postavilo S. L. S. v deželni zbor in ker ljudstvo hoče, da naj liberalna stranka nobenega vpliva nima v deželi. (Pritisovanje.) Zato je v boju za tiste može, ki jih bo stranka postavila kot kandidate.

Vsak pa, kdor seje prepir v volilnem boju, je slab strankar, ker dela v škodo dežele, ljudstva in svojo lastno škodo. (Splošno pritisovanje.) V vojski mora veljati disciplina. Ko bodo enkrat volitve v kraju, bodo novoizvoljeni poslanci sedli skupaj in se posvetovali, kaj bi bilo boljše za koristi ljudstva, ter izvrševali to, kar bo stranka sklenila.

Poglejmo pa sedaj nekoliko tisto armado, ki maršira proti slovenskemu ljudstvu v boju. Mi smo ena sama armada, ene duše in ene misli. Na našem praporu so v prvi vrsti zapisana verska načela, mi stojimo na tem stališču, da

je naša prva svetinja, za katero smo pripravljeni vse žrtvovati, — naša sveta vera. Nasprotniki sicer pravijo: Svetata vera je vaše načelo, pa imate med seboj tega in tega moža, ki je tak in tak. Stvar pa je navadno ta, da je od vsega tega, kar liberalci trdijo, 99% zlagano, 1% pa morebiti resničen. In če je ta 1% resničen, kdo pa je rekel, da smo sami svetniki; brez greha ni nobeden. Nekaj drugega pa je, ako stoji kaka stranka na stališču, da je treba živeti po naukah cerkve, in vse kaj drugega je, če kaka stranka stoji na stališču, da je pravo načelo — greh, upor proti Bogu in cerkvi. (Pritisovanje.) Mi ne preiskujemo zasebno življenje liberalcev, ampak — v javnosti nastopati proti verskim svetinjam, ne pustimo. pride včasih kdo in pravi: Ta in ta liberalec poštevno živi. Prav je, da živi poštevno, a njegova stranka nastopa proti veri in tisti liberalec nosi na sebi velikansko krvido, ker ne nastopi proti stranki in mjenemu časopisu. On je skriven, ker je podpira. Zato so nam vši liberalci enaki. Mi se ne bomo dali varati po takih hinavščinah. Rekel sem, da stojimo v prvi vrsti za verska načela in poleg njih pa za socialno in gospodarsko povzdigo našega ljudstva. Za gospodarsko povzdigo pa se največlahko storji ravno v deželnem zboru. Pri gospodarstvu se mora vsak vinar pametno porabiti in pametno so porabljeni milijoni, ako so se izdali za gospodarsko povzdigo dežele, za preporelne ceste, vodovode itd. Ali hočemo, da se povrnejo starci časi, ko so n. pr. na leto za povzdigo živinoreje izdali celih 648 K 28 vin. To vrzite liberalcem v obraz! (Odobravanje.)

Poglejmo to nasprotno armado, njihove vojake in vojakinje! Kdo ni izgubil vsakega človeškega čuta, se mu morajo smiliti. (Smeh.) Vse se je nateplo skupaj, liberalec, socialni demokrat in tisti neodvisni kmet, ki se vsakokrat pokaže ob volitvah in ki po vsakih volitvah zopet izgine. Neodvisnost tega kmeta visi na fraku dr. Tavčarja, ki naj pazi, da se ne bo odtrgal. (Smeh.) Na fraku dr. Tavčarja pa visi poleg neodvisnega kmeta tudi socialni demokrat, kot privesek teh dveh buržoaziskih faktorjev, kakor jih sam nazivlja. Socialni demokrati, ki se ponašajo s tako veliko razredno proletarsko zavestjo, gredo v boj kot ponižni hlapci teh buržoajev, in sicer najbolj debelih v deželi. (Buren smeh.)

Vprašamo, ali je kdo v deželi tako zmešan, da bi želel, naj pride ta pisana družba na krmilo v naši deželi. Te nasprotnike je treba tako poraziti kot šenikdar. To pa je odvisno od nas, zato je treba, da gremo v sklenjenih vrstah za zmagonosno zastavo S. L. S. Klicem vsem, kot general pred bitko: Fantje, nič se bati, nanje v boj! (Burno in dolgotrajno odobravanje.)

Besedo dobijo nato državni poslanec g. Evgen Jarc, ki izvaja: Naša str

Kamnik — Brdo: dr. J. Ev. Krek, državni poslanec v Ljubljani.

Kranj — Tržič — Škofja Loka: Demšar Franc, državni poslanec na Češnjici.

Zabret Ivan: posestnik v Bobovku.

Radoljica — Kranjskagora: vitez Josip Pogačnik, državni poslanec v Podnartu.

Postojna — Logatec — Senožeče — Lož — Ilirska Bistrica — Cirknica: Drobnič Franc, posestnik v Novi vasi pri Blokah. Dr. Ignacij Žitnik, državni poslanec v Ljubljani.

Vipava — Idrija: Perhavc Bogomir, posestnik v Vipavi.

Novo mesto — Kostanjevica — Krško: Zurec Josip, župan v Kandiji.

Trebnje — Višnjagora — Žužemberk — Mokronog — Litija — Radeče: dr. Evgen Lampe, deželni odbornik v Ljubljani.

Košak Fran: posestnik in župan na Grosupljem. **Vehovec Ivan:** posestnik in župan v Žužemberku.

Črnomelj — Metlika: Dermastia Karol, strokovni učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani.

Odstopivšima poslancema gg. Dularju in Bartolu se je izrekla topla zahvala za njujino delo v korist stranke.

Za Kočevje — Ribnica — Velike Lačke se proglaše kandidati v sporazumu z ondutnimi zaupniki pozneje.

Mesta in trgi.

Tržič — Radoljica — Kamnik: dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani.

Za ostale skupine mest in trgov se proglaše kandidatje kasneje.

Nato je sledila volitev načelnika stranke in vodstva stranke.

Na predlog dr. Gregorija je izvolil zaupni shod med velikanskim odobravanjem zopet g. dr. Ivan Šusteršiča za načelnika S. L. S. za nadaljnja tri leta.

Dr. Šusteršič se je zahvalil za častno zaupanje in rekel: Naložili ste mi novo breme. Kot zvest pristaš stranke je sprejem. Podpirajte me še v bodočem v tem težavnem in odgovornosti polnem poslu. Moje moči so omejene; storil bom vse, kar bo mogoče, v prid našega ljudstva. Zavadem se dobro, da je vaše zaupanje vse, brez njega nisem nič. Z vami in vašim zaupanjem pa vse. Zaupajmo eden v drugega, imejmo vero eden v drugega, potem je ni sile, ki bi nas razdrojila.

V vodstvu stranke se ni zgodila nobena izpremembra, volili so se vsi stari člani. Namesto g. Podlesnika, ki se mu je izrekla zahvala za njegovo delo, pa se je izvolil deželni tajnik dr. Lovro Pogačnik.

Po izpremembi pravil vodstva stranke, ki so se razširila v demokratičnem smislu, da dobé vse politične organizacije stranke v njej svoje zastopnike, je zaključil dr. Gregorč zaupni shod med velikanskim odobravanjem in Živio-klici na zmago S. L. S. pri bodočih volitvah.

Sijajno gostovanje hrvatske opere v Ljubljani.

«La Traviata.» «Traviato» štejemo med Verdijeve najboljše opere. Libreto, ki je pri njegovih operah čisto pomanjkljiv, prazen, je tu celoten, lepo zaokrožen, ima lepo vodilno misel: veliča žensko, ki ne pozna mere žrtve, če osreča s tem dragi j osebo. Mlada dama Violetta, ki živi v razkošju in v razkošju zapusti pot brez cilja in se odlegne svetnemu blesku s svojim izvoljencem v mirno zatišje izven mesta. Vse svoje imetje žrtvuje, da lajša življenje svojemu izvoljencu. Njegov oče jo obišče in prepiča, da zahteva družinska sreča Alfredova oziroma njegove sestre, da se odpove stečni ljubezni in se vrne domov. Težko se odloči Violetta za ta težki korak, hud boj bojuje v mladi duši. Sklepno zmaga oče, Violetta se odpove svojemu izvoljencu, trdno prepičana, da žrtvuje svojo srečo njegovi: požrtvovanost žene, ki ne pozna meje in ne mere.

Alfred, ki mu očetove spletke niso znane, zavrže njo in neno ljubezen, v srcu mu vzklje strast maščevanja, v prelestni družbi jo smrtno žali. Pozneje izve od očeta vzrok njenega postopanja. Hiti, ves skesan in obupan, k njej, da ji popravi storjeno krivico, toda prepozno je. Violetta je smrtno bolna, bleda kot sveča gleda v zrcalu smrtne poteze prej nežnega lica. Predno se ji pa odgrne zavesa onstranskega življenja, jej posije vendar še skozi okno srečen trenotek v naročju ljubezga druga. V zadnjih dneh je zveni še v njegovem naročju melodija njegove prisene ljubezni. Omahne, pade, žrtev svoje žrtve.

Uloga Violette je pela sinoči ga. Maja de Strozzi. Ni igrala, živila je ulogo. Njena igra nadkriluje vsako umetno naštudirano in oživljeno ulogo, ga. Strozzi živi v istini na odru. Lubka krasotica prvega dejanja se prezivi pred nami tako naravno v skrbno družico, ki pozna resne in idealne cilje odkrite ljubezni. Ko se odpove svoji sreči, je njen bol tako naravna, da se človek nehote zjoka z njo pri ginljivem slovesu: z Bogom. Njena oslabelnost v zadnjem dejanju je tako naravna, upadli obraz tako nežno bolesten, da je ginjena do solz vsake duša. Kje je bila na vrhuncu, je ne-

mogoče reči, ker je bila ves čas, v vsaki kretnji na višku. Njena igra ji lasti mesto med prvimi umetnicami, njena Violetta spada na podij svetovnih odrov. Nič slabješa ni kot pevka. Lep, nežni, rahlodoneči glas združuje vse vrline naravnega daru in izborne šole. Posebno gracijoza je njena višina, kolorature; težke pasaže poje s posebno iskrenostjo in prikupljivo naravnostjo. Ga. Strozzi je sloves, ki nam je znan o njej, nadkrilila s svojim včerajšnjim nastopom. Primerne druga je imela v ulogi Alfreda (g. Lowczynski). Njegov mehki, lirični tenor, ki obvlada z enako lahko višino in nižino in se posebno lepo prilagodi svoji tovariši v duetih, je zelo prikupljiv. Zvočnost in primerna moč njegovega glasu mu daje posebno potezo, tudi polni zbor ga ne zakrije, stoji ves čas v primerem ospredju. V igri ni zastajal v naravnem žitu vlogi nič za svojo družico. Posebno iskren je bil v tretjem dejanju. Njegov oče, Giorgio Germont, (g. Kondracki), razpolaga z obsežnim baritonom. Njegov glas je zelo slikovit, spev lahek, najtežje partie poje s posebno lahko. Posebno lepobarven je v višini; v nižini poln, siguren. Očeta je igral posebno lepo, resno, dostojno. Neizprosen v začetku igre, ko strmoglavi nežno srečo mlade dvojice ob skalno steno, da se razprši v trenotku v prahu, je prav tako iskren v trenotku, ko umira. Violetta. Naravna igra in mirni spev je bil predvsem vzrok, da ga je občinstvo skoro do besede razumelo. To prednost moramo priznati sinočnim pevcom v splošnem, da smo jih prav dobro razumeli. Hrvaščina tu ne bo delala zaprek. Druge uloge, vse, tudi najmanjše, so stale vedno ob strani omenjenih treh in zaokrožile nastop teh v zaokroženo celoto, umetnost prve vrste. Orkester je bil sinoči posebno dober: čista intonacija vseskozi, posebno fina točnost v spremljavi recitativa in težkih pasaž mu daje posebno odlično sprizgalvo. Vodil je orkester in vso predstavo znameniti hrvaški glasbenik in dirigent g. Nikola Faller. Mirna umerjenost, sigurnost in stroga disciplina, ki jo je vdihnil v celoto, je znamenje izvrstnega rutiniranega kapelnika, ki ne stopa sam v ospredje z nervoznim zvijanjem, temveč polaga svoje čute, ki jih čuti, kot bi bil zaglobljen v delo v ozki celici, drugim, da jih nudijo publiki. Občinstvo mu je priredilo takoj pri nastopu burno aklamacijo. Uspeh opere je bil nadvse sijajan. Zbor je bil tudi topot zelo dosten, v nastopih siguren, koncem opere smo se posebno divili lepim basom. — Občinstvo je prirejalo po vsaki pavzi burne ovacije, zagrinjalo se je moralno večkrat dvigniti.

Zopet velikanski škandal v ogrskem državnem zboru.

Včeraj so bili v ogrskem državnem zboru zopet veliki škandali. Opozicija se je namreč udeležila seje, ko so razpravljali o preosnovi porotnih sodišč. V imenu opozicije govori grof Apponyi, ki izvaja, da vladata v zbornici brezpravnost in anarhija. Predsednik ga takoj pozove, da naj ne kritikuje pravnih razmer zbornice. Opozicija napravi hud vihar. Predsednik ukori Sümegija. Grof Batthyany zakliče: »Ne nahajamo se v vojašnici.« Sümegija predsednik drugič ukori. Apponyi more nato nadaljevati svoj govor. Izjavlja, da opozicija ne pripozna s silo uvedenega poslovnika. Predsednik po Apponyjevem govoru zopet ukori več poslancev in izroči Sümegija imunitetnemu odseku in izjavi, da se mora obstoječemu poslovniku vsak pokoriti. Fernbach zakliče: »Ce bi ne bili poslovnika ustvarili s pomočjo bajonetov, bi se mu uklonili.« Fernbach predsednik ukori. Ko še Benedek ostro kritikuje predlog, prekinejo razpravo. Predsednik predlaga, da bodi bodoča seja 5. t. m. Nadaljuje naj se današnja razprava. Lovaszy govoriti proti predsednikovemu predlogu. Predsednik ga večkrat prekine in mu končno vzame besedo. Vihar na klopek opozicije. Predsednik podeli besedo Illesu, a ker se Lovaszy predsedniku ne pokori in naprej govoriti, govorita tako Lovaszy kakor Illes. Vihar v zbornici je tak, da se nič ne čuje, kaj da govorita. Predsednik prekine sejo za 15 minut. Ko sejo zopet otvori, podeli predsednik Beóthy besedo Szemrecsanju, a namestu njega vstanje Lovaszy, ki svoj govor nadaljuje. Vladni poslanci burno protestirajo, opozicija mu pa kliče »Eljen.« Predsednik miri in poziva Lovaszyja, da naj uboga. Predsednik zopet prekine sejo. Med odmorom naroči predsednik poveljniku parlamentarne straže, da naj iz dvorane odstrani poslance Lovasziju, Justha in Abrahama, ki so najbolj razgrajali. Čez nekaj minut pripelje podpolkovnik Horwath parlamentarno stražo v zbornico. Vojaki napravijo kordon okoli klopi opozicije. Szemrecsanj zakliče: »V vojašnici ne razpravljamo. To ni zbornica, marvež žganjarna.« Malone vsi opozicionali poslanci zapuste zbornico, nakar se tudi vojaki odstranijo. Zbornica nato odkaže Lovasziju, Justha in Abrahama imunitetnemu odseku in odobri po predsedniku predlagani spored.

Dnevne novice.

+ **Mestno starešinstvo v Radovljici** dr. Vinko Gregorič. Mestno starešinstvo v Radovljici je v imenu somišljnikov S. L. S. v Radovljici dne 3. novembra izdalo sledečo izjavo: V imenu volilcev S. L. S. mesta Radovljice čast nam je Vašemu blagorodju sporočiti našo najiskrenjšo zahvalo za Vaše doseganje neutrudljivo delovanje na korist našega mesta in za lepe uspehe, katere ste dosegli kot naš deželni poslanec v tako kratki dobi. Obenem Vas najuljudneje prosimo, blagovolite tudi v prihodnje ohraniti našemu mestu svojo dosedjanje naklonjenost in sprejeti kandidaturo poslanca za deželni zbor v naši mestni skupini.

+ **Delavski socialni tečaj J. S. Z.**

v Tržiču. Vse skupine in plačilnice gorenjskega okrožja J. S. Z. se 9. t. mes. udeleže delavskega socialnega tečaja v Tržiču. Načelstvo mu določa sledeči spored: 1. Delavsko zavarovanje, poroča načelnik gorenjskega okrožja J. S. Z. tov. prof. Marinko. 2. Mi in naši napsotniki, poroča glavni tajnik J. S. Z. tov. dr. Jakob Mohorič. 3. Delavstvo in deželna postavodaja, poroča deželni poslanec č. g. župnik Piber. 4. Delavska postavodaja, poroča tov. državni poslanec Jožef Gostinčar. 5. Jugoslovenska katoliška demokracija, poroča prvi podnačelnik J. S. Z. tov. Moškerc. — Tečaj traja od 9. ure dopoldne do 12. ure opoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Od 1. do 3. ure popoldne zboruje gorenjsko okrožje J. S. Z. Zboruje se v prostorih Društva sv. Jožefa, ki je rade volje J. S. Z. odstopilo za delavski socialni tečaj prostor, za kar se mu zahvaljujemo. — Jugoslov. kršč. soc. delavski pozdravlja — Načelstvo J. S. Z., v Ljubljani, 5. novembra 1913. — Načelnik: Dr. Iv. Zajec. — Zapisnikar: Francišek Kerhne.

+ **Za kratki čas.** Vsenemci se še vedno naslajajo s spominji na svojo lipsko slavnost na Dunaju in »All. Tagblatt« še vedno prima da došle pozdrave v vezani in nevezani besedi, ki seveda vsi govore o »Alldeutschland«. Navedeni list ponatiskuje tudi iz berolinske »Tägliche Rundschau« poročilo o vse nemški dunajski slavnosti, v katerem se ista silno zgraža nad tem, da se je vladni zastopnik vmešal v tok slavnosti, ko so zborovalci klicali »Hoch« cesarju Viljemu. »Taka je torej hvaležnost avstrijske vlade,« tako zaključuje berolinska »Rundschau«, »za nikeljško zvestobo nemškega cesarja!« Kaj pravijo k temu v Berolini? Da, to je veliko vprašanje — pa menda ne bodo preveč hudi na Dunaj? — Starina Schönerer si krati čas s podpisovanjem razglednic, ki se potem »Gesinnungs-ganossom« prodajajo po 50 h komad. Na razglednicah je Schönererjeva slika in pod sliki je Schönerer sam lastnorocno podpisani. Ni dvoma, da je tako razglednica za vsakega pravega vse nemeča dragocena svetinja in med brati vredna svojih 50 vinarjev. Zato se nam tembolj čudno zdi, da se Vsenemci niso kar strgali zanje in jih mora »All. Tagblatt« poslužiti kot prelezano blago, češ, da jih je še dokaj v zalogi. Tu je samo dvoje mogoče: Ali je Schönerer podpisal več razglednic, nego je vseh njegovih somišljnikov skupaj, ali pa ti somišljnik Schönererjevega lastnorocnega podpisa ne smatrajo 50 vinarjev vrednega. V obeh slučajih slabo za Schönererja! — Puljska »Naša Sloga« poroča, da so v izložbi papirne trgovine poljskega žida Fischerja v Pulju razstavljene razglednice s takimi-le napisi: »Wir heißen Deutsche, kennt ihr unser Zeichen: — Das neue Banner schwarz und weiß und rot! — Wie seine stolzen Farben nie verbleichen — So bleiben wir ihm treu bis in den Tod.« — Drug napis se glasi: »Es gibt ein Deutschland groß und mächtig — über alle Grenzen geht« itd. Potem: »Dir möcht' ich diese Lieder weihen, — Geliebtes deutsches Vaterland, — Denn dir, dem neuverstandnen, freien. — Ist all mein Sinn zugewandt.« — Puljski hrvaški list se jezi: zakaj se smejo te razglednice v Pulju svobodno prodajati, medtem ko je policija za časa balkanske vojne zaplenila razglednice s slikami štirih balkanskih zveznih vladarjev in se takoj zaplenilo celo neme barve hrvaške trobojnice. Mi pa pravimo, da to ni nič čudnega, saj tedanjih balkanski zavezniki niso bili naši zavezniki, kakor je Nemčija naša zaveznica in hrvaške barve so v naši vojni luki vsekakdo izzivalne in velejadske. Tako je in nič drugače, pa si pomagaj, če si moreš!

+ **Prazni »Narodovi« upi.** »Slovenski Narod« piše:

— »Gospodarsko šola, ki traja pet mesecov, se sprejme še nekaj mladencičev. Zglasiti se je prej ko mogoče pri ravnateljstvu Slovenske trgovske šole v Ljubljani. — Za ureditev razmer na škojeloškem kolodvoru. Dobili smo naslednji glas iz občinstva: Že kako desetletje prosijo škojeločani v ravnotakot tudi iz okolice in občini, selške in poljanske, za povečanje kolodvora v Škojloški Loki, seveda vse zastonj — niti ene verande jim noče napraviti železniška uprava, dasiravno vsak razvidi, kako potrebno bi bilo oboje, t. j. povečanje kolodvora in veranda. Ako je dejevno vreme, morajo potniki maogokrat čakati na dežju na vlak, ker čakalni prostori so itak več kot polovico premajhni. No, pa vsaj pri lepem vremenu je bilo proti zahodni strani kolodvora na prostem lahko počakati, kajti tam se nahaja nekaj dreves, in človek je lahko v senco stopil. To je tudi edini prostor, kamor bi se zamogel kolodvor povecati, kajti na vzhodni strani ima načelnik svoje čebele in svojo kuretino. Nahaja se pa na vzhodni strani tudi na za to najbolj prikladnem prostoru »straničce«. To pa sedanj načelnikovi zakonski polovici ni všeč, ker ima za svoje puške

resnice, se pač ne da dognati. Eni pravijo, da se je vzel v pretres vse razmere v stranki, delovanje stranke v dež. odboru in v izvestnih zavodih, da se je zlasti o finančnih skrivnostih ostro govorilo, drugi zopet hočejo vedeti, da so zborovalci presresli gotove škandale izza zadnjega časa, ki so v tako lepo luč postavili duhovščino. Boditi že kakorkoli, najznačilnejše na teh govoricah je vsekakor trditev, da je župnik Kalan na svojo roko sklical ta shod. To je že verjetno, kajti župnik Kalan je na glasu, da ni samo zelo veren in vnet duhovnik, nego tudi v moralnem in v denarnem oziru vse časti vreden.«

Kaj je na tej stvari? V Ljubljani se je vršil prošli teden stanovski shod duhovnikov. »Slovenski Narod« je čul o tem shodu zgoniti in je priobčil zgorajšnje poročilo. Radovedni smo, koliko časa bo g. župnik Kalan ostal pri »Narodu« na glasu, »da ni samo zelo veren in vnet duhovnik, nego tudi v moralnem in v denarnem oziru vse časti vreden.« Kolikor je nam znano izza tega čisto privatnega duhovskega sestanka, moremo le konstatirati, da je bila med zborovalci popolna edinost.

— **Občinska seja na dan Vernih duš.** Z Viča. Kakor vselej, tako so tudi letos viški župljeni pokazali v nedeljo sočutje do svojih ranjih. Prostorna župna cerkev je bila polna vernikov, ki so se po govoru uvrstili v nepregledno procesijo, ki se je pomikala na pokopališ

premalo prostora, kajti teh živalic se včasih nabere do števila 100 (beri: sto). Naenkrat se načelnik izreže, da naj se stranišče postavi na zahodno stran, kajti tam se odklada meso, mrtva teleta in mleko vsaki dan, sedaj naj bo pa še stranišče tam travnen. Mestno županstvo je menda že tudi vložilo proti temu ugovor na železniško ravnateljstvo, a brez ozira na to in na želje občinstva se je že z delom pričelo. Gg. poslanci, prosimo vas, prepričite to, dokler je še čas, kajti kot rečeno, z delom se je že pričelo. Stranišče naj ostane tam, kjer je sedaj! Toliko saj zahtevamo, da se ozira več na zdravje in želje občinstva, kot pa na zahtevo načelnikove zakonske polovice.

— V zagrebškem občinskem svetu je bila burna seja, ker so našli nove defravacije uradnika Paića, dasi je bilo vedno poročano, da so vse skontracije naše vse v redu. Občinski svetnik Hruč je predlagal, naj se računski zaključek za leto 1912. ne krejme, ampak naj se izvoli petčlanski odbor, ki naj vse potrebitno nanovo pregleda in natančno konstatira nerednosti. Ta predlog je bil sprejet.

— Veliko zborovanje avstrijskega poštnega uradništva se vrši danes zvečer na Dunaju. Poštno uradništvo vseh kategorij je pripravljeno na pasivno resistenco, tako se željam uradništva ne ugodi.

— Ponesrečil se je na lovnu na dan Vseh svetnikov 50 letnji ruder Janez Felc iz Spodnje Idrije. Šel je z drugimi lovci zjutraj na praznik na lov, v Kamenljici je pa šel po svojih potih in ko je zašel v strmine, mu je izpodrsnilo in je padel 30 metrov globoko. Čez dva dni so ga dobili mrtvega. — Žalostna je takška smrt, žalostno tudi, da naši lovci tako posvečujejo nedelje in praznike brez maše.

— Uniformirani srednješolci. Iz Zadra poročajo: Vsled iniciative srednješolskih ravnateljev je vlada sklenila vse srednješolce v Dalmaciji in Galiciji uniformirati, da tako omeji med srednješolci protidržavno propagando.

— Medved v Jelovci. Sporoča se nam, da se semtretje nahajajo še sledovi medveda v Jelovci. Sledovi gredo iz Dražgoš proti erarični planini. Prosi se gorenjske lovce, posebno g. kamnogoriškega župana, da o tej mercini kaj več sporoči.

— Umrl je v Ložu po kratki hudi bolezni posestnik in cerkveni ključar Anton Prevec. Bil je dober skrben krščanski mož. Zapušča ženo s šestimi nedoraslimi otroki, katere tolaži ljubi Bog ob tako bridi izgubi. Pokojnik se je boril vedno neustrašeno za načela S. L. S. Blag mu spomin! Naj v miru počiva!

— V Dobrniču je bil dne 30. oktobra županom izvoljen g. Jernej Slak, zvest pristaš S. L. S.

— Ogenj. V Cegelnici pri Novem mestu je 1. t. m. ob 4. uri pričela goreti hišica železniškega delavca Janeza Pelko. V tej hišici stanuje tudi Željko s svojim štiriletim sinom Franckom. Francek je dobil vžigalice in se je spravil v šupo, kjer je naredil ogenj v slami. Ogenj se je tako nagnil razširil, da je v teku četr ure bila vsa hiša v plamenu in je zgorelo vse pohištvo, pridelki, obleka in plača železniškega delavca. Škoda znaša 4000 K. Hiša je bila zavarovana pri »Vzajemni zavarovalnici« za malo vsoto.

— Samoumor v Kočevju. Dne 1. t. m. se je v Kočevju z lovsko puško ustrelil občeznani lovec, trgovec in posestnik, 64 let stari Daniel Ranzinger. Še v petek je opravljal svoje posle v trgovini ter naročal potrebo za lov, ki je bil nameravan za popoldne. Zvečer je še mirno igral svojo priljubljeno preferenco. V soboto jutro, ko je bila sopoga pri sv. maši, pa je šel v podstrešno sobo ter si z dvema strelnoma razbil glavo. Bil je takoj mrtev. Nekateri pravijo, da se mu je puška sama izprožila. Čuje se tudi, da je bil nekoliko zmešan, odkar mu je 17. septembra t. l. zgorela pristaša, vsled česar je imel mnogo nepričakovanih stroškov. Sicer pa je živel v rednih gmotnih razmerah in zaruča številno družino preskrbljeno.

Ljubljanske novice.

Iz volilnega imenika za prih. deželnozborske volitve v Ljubljani je izpuščen posebno mnogo volilcev splošne kurije. V splošni kuriji ima volilno pravico vsak, ki je dopolnil 24 leta in je v občini na dan, ko se volitev razpiše, vsaj eno leto. Vsak naj gre gledat na magistrat, ako je v imeniku in naj pri tej prilikli pogleda za več svojih znancev. Kdor ni v imeniku, ali pa želi, da zanj pogleda tajništvo S. L. S., naj se oglaši takoj ali pa vsaj do sobo-

te v Rokodelskem domu vsak dan od 12. do 1. in od 6. do pol 8. ure zvečer. Ij »Lopovstvo, kakršnega še ne pozna slovenska zgodovina«, so naša odkritja o mestnem ubožnem zakladu. Tako pravi »Slovenski Narod«. V prijetnem smo položaju, da se enkrat s »Slovenskim Narodom« — popolnoma strinjam. Lopovstvo je po naziranju vsakega poštenega človeka, denar, ki bi moral priti v ubožni zaklad v korist mestnem revežem, dajati drugam, lopovstvo, kakršnega ne pozna slovenska zgodovina, pa je tudi pritrugovati pravim revežem denar s tem, da se ga dá takim liberalnim agitatorjem, ki lahko še delajo. Nečuveno nepravilna je bila tudi razdelitev Fabiančičeve ustanove. Za vse to imamo dokaze v rokah črno na bele!

Z »Narodovimi« psovkami: »notorični falot«, »garjevi individui«, se nas ne bo prav nič oplašilo, da ne bi v preiskavah nadaljevali. Na magistratu morajo biti res čedne razmere, da pusti župan v svojem glasilu pisati, da naše obdolžitve niso resnične. Bomo videli, če bo imel toliko poguma tudi v občinskem svetu! Tam se ne bo mogel skrivati za »Narodov« plot — tam je mesto, kjer bo enkrat končno moral dati obračun ne samo za razmere v ubožnem zakladu, ampak tudi na obdolžitve, da se je denar, ki se je vzel na posodo za gotove stvari, porabil za druge stvari! Z mestnimi financimi moramo priti enkrat na čisto preko liberalnih fraz. To hočeta tudi doseči pritožbi klub občinskih svetnikov S. L. S. proti mestnemu proračunu za leto 1913. in proti računskemu zaključku za leto 1912., ker smo prepričani, da je tudi dejelnega odbora kot nadzorovalne oblasti dolžnost enkrat pokazati Ljubljancam prave račune ljubljanske mestne občine!

Ij Razmere v mestnih ubožnicah tudi kriče o dobrih srčih naših magistratovcev. Tudi tam bo treba napraviti temelj na korist mestnih ubožcev! Pošteno ljubljansko občinstvo naj nas v tem boju podpira.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani opozarja na predavanje, ki se vrši v četrtek ob pol 8. uri zvečer v dražstvenih prostorih. — Predava g. c. kr. profesor Ivan Grafenauer.

Ij Zveza Orlov in Kranjska podzveza imata skupno sejo v četrtek točno ob 6. uri zvečer v posvetovalnici K. T. D. Vsled važnega dnevnega reda se prosi polnoštevilne udeležbe.

Ij Umrl se v Ljubljani: Ivan Černivec, delavec, 64 let. — Frančiška Martelak, žena delavca, 27 let. — Franc Repovš, rejenec, 4 dni. — Anton Rovan, tovarniški delavec, 66 let. — Štefaniča Živec, hči zidarškega mojstra, 3 meseca. — Marija Dernovšek, delavka tobachevne tvornice v pokolu, 74 let.

Ij Umrl je urarski mojster gosp. Barðorfer.

Ij Ruski kružok naznanja, da prične zopet z rednim poukom ter vabi vse one, ki se zele učiti ruščine, da se udeleže sestanka v sredo dne 5. novembra ob 7. uri zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. Tisti, ki imajo izposojene učne knjige, in jih ne potrebujejo več, se prosijo, da jih prineso nazaj. Odbor.

Ij Anžičeve posestvo v Hradeckega vasi in na Golovcu je na dražbi kupil inžener g. Hugo Uhliř za 42.000 K.

Ij Gostilničarske vesti. Pisarna bolniške blagajne in posredovalnice za službe gostilničarske zadruge se nahaja odselek na Marije Terezije cesti št. 8. Ravno tam je tudi pisarna gostilničarske zadruge za ljubljansko okolico in deželne zveze gostilničarskih zadruž.

Ij Kolesarjeva smola. Ko se je od včerajšnje dirke skozi Moste peljal nek kolesar, se mu je med potjo zagnal v kolo nek pes s tako močjo, da je kolesar padel, si raztrgal hlače ter se na eni nogi poškodoval.

Ij Pobegli prisiljenec. Danes zjutraj ob 7. uri je pobegnil na Martinovi cesti 37 let star prisiljenec Janez Wüster, rojen v Feršniku, pristojen v Krumpendorfu na Koroškem.

Primorske vesti.

Ij Smrtna kosa. V Krombergu je umrl po dolgem trpljenju g. Rajko Bešlan, bivši praporščak pri lovecih, pozneje knjigovodja pri tvrdki Križnič v Podmelcu, star 28 let. Pobrala ga je jetika. — V Gorici je umrl, tudi za jetiko, 21 let stari Josip Pavlin, knjigovez. — Umrla je v Dornbergu včeraj zjutraj gospa Katarina Kerševani v 42. letu svoje starosti. — Umrl je v Gorici v bolnišnici 60 let stari Josip Granik iz Planine pri Vipavi, ki je padel v pijanosti v Belo.

Predvajanje te velikanske zgodovinske zgodbe od petka 7. do četrtega 13. novembra.

Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov. Cesare Konstantin sprejme krst. Prikaz sv. kriza. Bitka pri Laksa Rubra. Angeli se prikažejo in stražijo poganske bojevnike. Cesare Konstantin porazi Maksencija.

Solski mladini priporočljivo.

SKUPEN PRORAČUN.

Potrebščine skupnega proračuna iznašajo za prvo polovico leta 1914 399 milijonov. Redne potrebščine so proračunane na 281 milijonov, in sicer za armado 234, za mornarico pa 35 milijonov. Za Bosno se proračunavajo redne potrebščine z 8 milijoni, izredne za armado z 28.910.000 K, za mornarico 55.207.500 K in za brambno preosnovno 22 milijonov kron. Za izdatke pri dogodkih na Balkanu se bo od delegacij zahtevalo 350 milijonov kron.

Zadnje vesti.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 5. novembra. Danes je zbornica nadaljevala podrobno razpravo o davku na žganje.

Dunaj, 5. novembra. Ker so ostala doslej pogajanja Rusinov z gališkim cesarskim namestnikom brezuspešna, je celo današnjo sejo izpolnil obštrucijiški govor rusinskega poslanca dr. Holubowicza. Nato se je vršila seja načelnikov klubov, ki je sklenila, da se jutri vrši kratka seja državnega zборa, nakar bo seja državnega zboru šele v prihodnjih dneh. Med tem časom se bo do Lwova vršila med Rusini in Poljaki pogajanja za gališko volilno reformo. Jutri bo seja proračunskega odseka, v kateri bo podal Steinwender poročilo o predlogu izseljeniškega vprašanja. Češki radikalci so v seji načelnikov interpelirali, kjer bo vlada odgovorila na interpelacijo o upravnih komisijih na Češkem. Ministrski predsednik je izjavil, da je odgovor že pripravljen in da ga vlada poda v tork. Ker bo na odgovor se skoro gotovo vršila debata, je ministrski predsednik predlagal, da se vršita paralelni seji. V eni naj bi se obravnaval finančni načrt, v drugi pa naj bi se vršila rešitev debate. Ministrski predsednik je zagotovil, da je vlada prijateljica zbornice. Dr. Korošec je v imenu Hrvatsko-slovenskega kluba reklo, naj vlada z odlašanjem na interpelacijo o upravnih komisijih na Češkem ne omalovažuje te zadeve.

Dunaj, 5. novembra. V današnji seji drž. zboru je trg. minister predložil načrt o dalmatinsko-albanski paroplovbi. Poslanci Hoch, Ofner in Zencker so vložili interpelacijo o neodvisnosti sodnikov. Interpelacija ostro napada juštnega ministra.

DVE VELIKI NESREČI NA ŽELEZNICI.

Pariz, 5. novembra. V bližini kolodvora Melun sta ponoči trčila brzovlak in poštni vlak. Razbite vozove je uničil ogenj. Vršili so se pretresljivi prizori. Izpod razvalin so izvleklki doslej 20 mrtvih in 20 ranjencev. Strojevodjo brzovlaka so aretirali, ker je on zakril veselj nesrečo. Kljub signalom je zavozil na tir poštnega vlaka. Brzovlak je od strani zavozil v poštni vlak. Razbiti so vsi vozovi poštnega vlaka, v katerem se je med drugimi vozilo 50 uradnikov. Od brzovlaka so razbiti trije vozovi, od teh dva vozova tretjega razreda. Priprave za plin v vozovih so eksplodirale. Devet trupel poštnih uradnikov še niso mogli identificirati. Med mrtvimi sta stotnik Ami in njegova soproga. Kurjača brzovlaka se ni nič zgodilo. — Ravnotok so izpod razvalin izvleklki še dva mrtveca. Privatne vesti trdijo, da je izgubilo življenje 50 oseb.

Pariz, 5. novembra. Pri postaji Melun so izpod razbitih železniških vozov doslej potegnili 45 mrtvih, ki so bili skoro popolnoma ožgani. Ranjenci strašno trpe, večina ima sežgane roke in noge. Brzovlak je s hitrostjo 40 km zavozil v poštni vlak. Vsi poštni uradniki, ki so se vozili s poštnim vlakom, so mrtvi. Med rešilci je bil tudi dramatik Bernstein.

Rio de Janeiro, 5. novembra. Trčila sta dva brzovlaka. Mrtvih je 50 oseb.

BARZILIAI IN ODREDBE TRŽAŠKEGA NAMESTNIKA.

Rim, 5. novembra. Poslanec Barzilai, znani irendentist, rodom Tržačan, je predložil predsedništvu italijanske poslanske zbornice interpelacijo glede znanih odredb tržaškega namestništva o stvari občinskih uradnikov-rednikov. Interpelacija je naslovljena na ministrskega predsednika ter zahteva pojasnil o razmerju med Italijo in Avstro-Ogrsko s posebnim ozirom na gori navedene odredbe, naperjene proti laškim državljanom, prebivajočim v Trstu.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Budimpešta, 5. novembra. Današnje seje ogrskega državnega zbora, v kateri se obravnava reforma porotnih sodišč, se je opozicija polnoštevilno udeležila.

KOŠUTOVA BOLEZEN.

Budimpešta, 5. novembra. Košutova bolezen je vedno resnejša.

VOLITVE NA HRVAŠKEM SREDI NOVEMBRA.

Zagreb, 5. novembra. Kljub vsem mogočim dementijem, se v Zagrebu pozitivno trdi, da bodo volitve za hrvaški sabor razpisane sredi tekočega meseca. Volitve se bodo vodile po starem sistemu z železno roko. List »Drau« trdi, da se bodo vršile meseca februarja 1914.

PROKLAMACIJA NOVEGA BAVARSKEGA KRALJA.

Monakovo, 5. novembra. V zbornici je bil danes slovesno proklamiran za bavarskega kralja Ludovik III.

ODDAJA DRŽAVNIH ZEMELJIŠČ V NOVIH KRAJIH SRBIJE.

Belgrad, 5. novembra. (Izvirno.) Vsa državna zemljišča v novih krajih, ki so jih obdelovali muhadžiri in jih v vojni zapustili, se oddajo v zakup novim podanikom, ker se smatrajo za državno last.

SRBSKA DEMOBILIZACIJA.

Belgrad, 5. novembra. Srbska demobilizacija se izvrši v prihodnjih dneh, povisano število vojakov bo samo v garnizijah ob albanski meji.

PODALJŠANJE MORATORIJA V SRBIJI.

Belgrad, 5. novembra. (Izvirno.) Včerajšnji seji je skupščina sprejela podaljšanje moratorija do 17. januarja 1914.

KONKURZ HRVATSKE TVRDKE V BOSNI.

Sarajevo, 5. nov

Kjer je sila največja, je pomoč najboljša

v obliki steklenice pristnega

Levjega Francovega žganja z mentolom

Po duševnem ali telesnem naporu učinkuje levje Francovo žganje z mentolom oživljajoče, krepčajoče in krepilno. Ono utrujuje mišice in žive ono da, silo in energijo, ono podeli svežost in moč.

Levje Francovo žganje z mentolom se vporablja z najboljšim uspehom pri protinu in revni, glavo in zobobolu, oslabelosti udov in splošni oslabelosti,

bolezni o hrbtni in trganju, medlosti in izčrpanosti, gorečici in migrini,

in pri mnogih drugih slučajih. Kot ustna voda in voda za lase neprekosljivo! Dobi se v steklenicah po

44 V.

Na debelo: **Alexan er Kalmár, Dunaj, II|2, Nordbahnhof.**

IZSELJENIŠKI ŠKANDAL.

»Canadian Pacific« je izdala izkaz o izseljencih, ki so se vozili po njenih in po progah Poola v prvih devetih mesecih leta 1913. Čez Antwerpen je družba prepeljala 23.963, čez Trst 4023, skupaj 27.986 oseb iz cele Evrope, med njimi 11.864 Avstrijev in sicer 8730 mož starih nad 16 let, med katerimi je bilo 5472 v vojaških letih. Pool je pa prepeljal 412.319 oseb, med njimi 171.937 Avstrijev.

STRANKARSKI SHOD AVSTRIJSKE NEMŠKE SOCIALNE DEMOKRACIJE.

Dne 4. t. m. so zaključili strankarski shod avstrijske nemške socialne demokracije. Bodoči strankarski shod bo zboroval v Gradcu. Nič kaj veseli niso bili socialni demokratje na svojem letošnjem nemškem strankarskem shodu, ker so jim delavci priceli hrbet obračati in je padla politična rdeča organizacija od 195.524 na 142.027, torej za 53.487 članov, strokovna organizacija pa za 7058 članov.

Štajerske novice.

š Ekscelenca dr. Mihail Napotnik se je vrnil te dni zdrav zopet nazaj iz Rima v Maribor. Sv. Oče je našega vladika prijazno sprejel.

š Nova cerkev oo. jezuitov v Gradcu. Iz Grada poročajo, da je ministrstvo za javna dela ugodilo rekurzu družbe Jezušove zoper odlok mestnega stavbnega urada v Gradcu in dovolilo, da se sme v Gradcu v Heinrichstraße staviti jezuitska cerkev in samostan. Graško svobodomiselnstvo piha jeze.

š Osebne vesti. Č. g. župnik Anton Ribar iz Št. Vida pri Planini, ki se zdravi pri usmiljenih bratih v Gradcu, se bo vrnil v kratkem dokaj boljši domov. — Zdravstveno stanje č. g. Tomažu Mraz se je zelo poslabšalo. Priporoča se č. sobrotom v memento. — Č. g. Fran Božiček pride za kaplana v Zavrc v Halozah.

š Odkuril jo je. V Slovenski Bistrici (zunaj mesta) je imel neki Janez Novak gostilno. Pečal se je tudi s prodajo posestev in stavbo hiš. Mož je špekuliral na vse mogočne načine. Imel je pri raznih denarnih zavodih posojil v mnogo tisočih. Njegova hiša je bila zbirališče socialnih demokratov. Mož je bil sam navdušen socij skozi celo življenje od 18. leta sem. Zbirala se je pri njem tudi razna druga »zbirka«. Govorilo se je celo, da nadomešča Novakova hiša — kako mestno zloglasno hišo. Pred kakimi tremi tedni pa je Novak lepega dne nenadoma izginil. Kam, se do sedaj ne vede prav. Pred odhodom je baje pravil Novak, da gre vzdigovat »bogato erbšino« po stricu Novaku, ki je nekje v Ameriki in Afriki zapustil njemu več milijonov in velike zlate rudnike. Stvar pa je drugačna. Novak je napravil nekako krido, je opeharil na nelep način svoje upnike in poroke. Za zadevo se je začelo zanimati tudi državno pravdništvo, katero sedaj zasleduje Novaka radi raznih goljufivih dejanj. Obžalovanja vredni so oni lahkoverni ljudje, ki so nasedli Novakovim mahinacijam. — Novak je n. pr. pravil, da je dobil posojila, da ima premoženja za 200.000 K, a vredna je njegova posest kvečjemu 50.000 kron.

š Obesil se je v Mariboru 17 let stari kontorist Jožef Legat.

š Novo strelische mariborske posadke. V Rošpahu pri Mariboru, v takozvanem Wienergraben je erar napravil novo strelišče za domobranci polk in oddelke s strojnimi puškami. Strelišče bo od vseh strani dobro zavarovano.

š Ponesrečeni vojak. Na mariborskem kolodvoru se je v torek, dne 4. t. m. zjutraj zgodila velika nesreča. Železničar Janez Miglar je opazil, da se je skril za kupejno ograjo nekega voza ponosnega brzovlaka nek vojak. Miglar je pozval vojaka, naj gre v kupej. Vlak je začel med tem že voziti. Vojak je skočil z vlaka, a nesreča je hotela, da je prišel pod kolo, katero mu je zdrobilo desno nošo. Brzovlak je obstal,

nakar so vojaka potegnili izpod vlaka. Težkoranjeni je povedal, da je vojak 27. pešpolka in da se je hotel brez voznega listka peljati v Ljubljano. Iz Gradca v Maribor se je že tako prepeljal. Ponesrečenec se zove Franc Kohlheiser. Prepeljali so ga v vojaško bolnišnico, kjer mu bodo amputirali noge.

š Ogenj. Na Vernih duš dan, nekaj pred osmo uro zvečer je začela goreti hiša J. Ježovnika, nemškega veleposetenika v Arjavasi. Došlo je več požarnih bramb, ki so ogenj omejile in ubranile prvo nadstropje in pritličje. Uničene so podstrešne sobe in podstrešje s streho. Med splošno zmešnjavo je bilo izvršenih več tativ; tako n. pr. je bila ukraden srebrna jedilna oprava in več drugih dragocenosti. Goretji je začelo v podstrešju, a ni dognano, kako se je zanetil ogenj. Najbolj verjetno je mnenje, da vratica v dimnik niso bila zaprta. Ježovnik je zavarovan.

Kurzne cene

dne 4. novembra 1913.

Državne rente.	K	h
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj—nov.)	80	65
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan.— jul.)	80	60
4 1/2% avstr. velj. papir. renta (febr.—avg.)	83	65
4 1/2% avstr. velj. srebr. renta (aprili—okt.)	83	75
4 1/2% avstr. zlata renta; davk. prosta	104	—
4 1/2% avstr. kronška renta (marec—sept.)	81	25
4 1/2% av. kran. renta iz l. 1912 (junij—dec.)	80	75
4 1/2% ogr. renta v zlatu	98	45
4 1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1910.	80	30
4 1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913.	88	70

Druge javne zadolžnice.

4% kranjsko dež. posojilo iz l. 1888.	—	—
4 1/2% kranjsko dež. meior. pos. iz l. 1911.	92	50
4 1/2% kranjske deželne banke	93	—
4% bosansko deželno posojilo	80	40
4% obveznice Rudolf. železnice	80	65
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik	92	75
4% obveznice dolnij. železnice	91	—

Srečke.

4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1602	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	435	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	694	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	352	—
5% don. uravn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	267	50
4% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	280	50
3% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	245	—
Bazilika budimp. iz l. 1880. po 5 gld.	25	50
Ljubljanske srečke po 20 gld.	64	50
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	51	75
Rudeči križ ogr. iz l. 1882. po 5 gld.	30	50
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir.	44	75
Josziv-srečke iz l. 1888.	15	—
Turške srečke	225	—
Srbske drž. tob. srečke iz l. 1888.	29	25

Akcije.

Avstr. kreditni zavod	618	—
Avstro-ogrška banka	2060	—
Ang-o-avstrijska banka	335	50
Dunajsko bančno društvo	510	50
Jadranska banka	418	—
Ljubljanska kreditna banka	402	—
Union banka	583	50
Zivnostenska banka	263	25
Avstrijski Lloyd	604	—
Državna železnica	684	40
Južna železnica	101	—
Alpine	786	—
Škoda	747	60

Valute.

20 frankov	19	09
20 mark	23	57
Sterling	24	10
Rubelj	254	—

Vsa tozadovna pojasnila se dobe tudi v podružnici c. kr. priv. avs. r. kredit. zavoda v Ljubljani.

Za peke!
V Domžalah je sedaj za 2600 prebivalcev samo en pek! Najnujnejša potreba in ugodna prilika, da začne priden in več pek pekarijo.

Izvrsno bode izhajali! 3407

Tužnim srečem naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljen soprog, oziroma oče, svak in stric, gospod

EVGEN IVANC

trgovec, posestnik ltd.

danes 4. t. m. ob polu 4. uri popoldne, po mučni bolezni, previden s tolažili svete vere v 49. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagove pokojnika se vrši v četrtek, dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Sodražici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi.

3408

Preblagove pokojnika priporočamo v pobožno molitev in v blag spomin.

SODRAŽICA, dne 4. novembra 1913.

Žalujoci ostali.

HES

bližu postaje pri Brezicah, še nova, bolj majhna z velikim vrtom, se ugodno prodaja. Naslov pove uprava tega lista pod št. 3403. (Znamka za odgovor).

3403

c. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov krov.

</

Samotok rdeče desertno vino s Pelješca

1/2 litra 46 h, 3 litrov z dostavo 480 K.
Vinska trgovina M. ZERJAV, Strelška ul. 32, Ljubljana.

Urarski vajenec

se tako sprejme na Notranjskem. Naslov pove uprava lista pod št. 3295. (Znamka za odgovor.)

Redka prilika!!

Proda se ceno jako dobro ohranjeni črevljarski šivalni stroj.

Celovška cesta 30, pritličje, Sp. Šiška. 3377

Stanovanja

na Vrhniku, v pritličju in v I. nadstropju se v hiši štev. 186, Stara cesta, oddajo v najem za takoj ali za februar 1914. Natančneja pojasnila istotam. 3309

Dr. J. DEMŠAR

specijalist za kožne bolezni

ordinira od 8. do pol 10. ure
3. do 5. ure,
ob nedeljah od 10. do 12. ure.

Avtomatična pas!

Za podgane K 4—, za miši K 240, ujame brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Pas za ščurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče ščurkov v eni noči, à K 240. Povsod najboljši uspeh. Pošilja po povzetju Franc Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Aloisgasse 324. Mnogo pohybnih pisem. Pred manj vrednimi ponarejanji se svari. V c. in kr. vojaških skladisih v uporabi. Telefon 2346.

Odda se več Stanovanj

na Poljanski cesti št. 67

(bivša Klinicfabrka.) Več pove Adolf Hauptmann, Ljubljana Sv. Petra cesta.

Sāmpanjec
Kleinostheg

Vedno velika zaloga

klobukov in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje **kožuhov** vseh vrst, kakor tudi **damskih jop, kolerjev, mufov**. V zalogi ima vedno veliko izbiro vseh vrst **kožuhovine**. — Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANNER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

NAZNALO.

Slavnemu občinstvu vlijudno naznanjam, da imam poleg svoje pekarne tudi popolnoma urejeno

trgovino z mešanim blagom

ter vedno v zalogi raznovrstne žgane pijače kot: **rum, slivovko itd.** Prodajam tudi čisto na novo upeljano **brezalkoholno pijačo** iz pristnih sadnih sokov in limonad z okusom sadja in sicer breskvino, jagodovo, limonovo, malinovo in hruščovo itd. **liter po 40 vin.**

Zahvaljujem se najtopljej za dosedjanji obisk in se najvljudnejše priporočam se za bodoče zaupanje.

IVAN VERTAČNIK, Ljubljana, Karlovska cesta št. 30.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Privatno zdravišče za notranje in kirurgične bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalni kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Ostanke blaga

zadosti velike za kompletano moško obliko, blače, plato, ženske kostume, plašče, suknja itd.

Izvoz suknja Karl Kasper
Innsbruck 332.

12 dobro ohranjenih

vinskih sodov

različne velikosti je na prodaj po pri-

merni ceni pri A. Kordinu v Spodnji Šiški, Jernejeva ulica št. 205. Povpraša se istotam v gostilni.

V hiši Sv. Jakoba nabrežje 33
se odda za takoj

prodajalna

Poizve se pri hišniku istotam. 3351

Ugodna prilika!

Proda se

hiša v Vodmatu

Zaloška cesta št. 19, stoječa ob glavni cesti ob zgradbi nove šole, popolnoma obnovljena s prodajalno, stanovanjem, kletmi, vrtom, dvoriščem in drugimi zraven spadajočimi prostori. Tudi vsa **prodajalna oprava** za špecerijo, skoraj nova, prav malo rabljena, se obenem ugodno proda. Za trgovce ter tudi za mesarijo ali drugi obrti tako ugodno.

Plača na hišo 5–6000 kron, drugo po ugodnem dogovoru, ostane lahko na hiši vknjiženo. — Pojasnila se dobe v pisarni lastnika hiše Iv. A. Hartmanna nasl. A. Tomažič, Marije Terezije cesta, Ljubljana. 3340 3–1

3385

ki so se pri
meni v ve-
likih mno-
žin, nahr.,
dajem, da
se jih čim-
preje izne-
bim, glob.,
pod ceno!

Zahlevajte
vzorce ostankov
blaga za moške in
ženske oblike
poštinske prosto.

13 dobro ohranjenih

vinskih sodov

ter sportnih čepic v najnovejši obliki.

Zunanja naročila obratno. 2312

Važen oglas „Slovenske Straže“! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete bogate** le s srečko!

Turška srečka

je v to
svrhu
prva in
najpri-
poročljivejša srečka,
ker ima šest žrebanj vsako leto,
ker znasajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000,
200.000, 200.000, 200.000 **zlatih frankov**,
ker je vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov,
ker je tedaj zanj izdan denar varno naložen kot v hranilnic,
ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine
trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja,
ker znaša mesečni obrok samo 4 **kron 75 vinarjev**, in
ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno
pravico. 1939

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra 1913!
1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega
križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.
Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Straže“ g. Valentin Urbančič,
Ljubljana, 1. Sprejemo se marljivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji.

Domača tvrdka

Marija Götzl

Priporoča svojo veliko, bogato zalogu vsako-

vrstnih damskeh in otroških

KLOBUKOV

ter športnih čepic v najnovejši obliki.

Zunanja naročila obratno. 2312

Modi salon

Ljubljana

Židovska ulica šte. 8.

Popravila se sprejemajo.

Žalni klobuki

vedno v zalogi.

Cene brez konkurence.

Podpirajte domačo
industrijo i
Stare nogovice se
ceno podpletujejo!

Franc Kos

Ljubljana,
Sodna ulica.

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-

vršne in spodnje jopicice, moderčke, telovnike, nogovice, ro-

kovice, posebne oblike zoper trganje, pletilni material za

stroje itd. na drobno in na debelo.

Sivalni stroji od 70 krun naprej.

Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 25 0

3385
Klov! Justovrh
Vinko, Narodni dom
Celje, Velika žaloga žgotovljenih oblik za moške,
ženske in otroke. Usakovstno verilo.
Klobuki

Ochseno-kocke za juho po 3 v.

zabelijo in okrepičajo vsako juho, omako, guljaš itd. 1 kocka zadostuje za vsak krožnik, da se naredi res slastna, redilna goveja juha s krompirjem in zelenjavou in močnim okusom po mesu.

Ochseno kot nadomestilo za meso da torej

dobro kocilo od 3 do 6 vinarjev od osebe.

Enkraten poizkus Vas o tem prepriča. Razpošilja se v škatljah po 48 kock, kocka po 3 vinarje, prosto poštnine in carine na vse kraje Avstro-Ogrske. Plača se po prejemu in šele potem, če se je blago našlo kot dobro, koncem meseca. Neugajajoče vzamemo vsak čas nazaj. Za preprodajalce cena za škatlico po 900 kock zdatno znižana. Ochseno se drži za nepregleden čas in je zavarovan izdelek pri patentnem uradu

3371 2

Alfona (Elbe), Mohr & Co., družba z o. z.

Moderci v vseh modernih oblikah

moderčki in potrebščine za moderce,

rokavice, parfumerija, nogavice,

moderne ulasnice, brožke, igle za klo-

buke, pajčolani, torbice itd., vse v naj-

večji izberi v modni trgovini za dame

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

3300